

MAASEUTUELINKEINOJEN VALITUSLAUTAKUNNALLE

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunta:

PL 820

00101 HELSINKI

Sähköposti: valituslautakunta@valituslautakunta.fi

ASIA: Valitus koskien Suomen riistakeskus Uusimaan myöntämää lupaa nro 2011/00141

VALITTAJA

Helsingin Lintutieteellinen Yhdistys ry

Yhdistys

Kotipaikka Helsinki

PROSESSIOSOITE:

OTK Aki Arkiomaa

Fallpakankuja 4 B 17

00970 Helsinki

040-547 6175

aki.arkiomaa@suomiforum.com

VAATIMUKSET

Valittaja vaatii, että Riistakeskuksen myöntämä lupa kumotaan.

SUULLINEN KÄSITTELY

Valittaja vaatii, että asiassa järjestetään suullinen käsittely todistajien kuulemista varten. Allin esiintymisestä on esitetty ristiriitaista tietoa. Valittajan mukaan allin esiintyy lupa-alueella syksyllä, mikä on muu tyydyttävä ratkaisu kevätmetsästykselle. Viranomaisen on vedonnut RKTL:n selvitykseen ”Kevätmetsästettävien merilintujen esiintyminen ja runsaus Suomen eteläisillä ja lounaisilla saaristoalueilla syksyllä 2000” (Tiainen ym 2001) ja allin syysaikainen esiintyminen on perusteltu vedoten siihen. Em. julkaisussa ei ole riittävästi selvitetty kuljettuja reittejä ja millä perusteella reitit on valittu. Selvitys on tehty ajallisesti liian lyhyenä aikana, eikä sen perusteella voida tehdä johtopäätöksiä allin yleisestä esiintymisestä lupa-alueella. Todistaja kuullaan selvityksen tekijää ja myöhemmin nimettäviä asiantuntijoita.

PERUSTELUT

Valitusperusteet lyhyesti

Valituksenalainen lupa on kumottava, koska riistakeskus on myöntänyt lainvastaisesti poikkeusluvan metsästää kevätkuuttoaikana lajia, joka esiintyy alueella myös syysmetsästysaikaan ja jonka suojelutilanne on epäsuotuisa.

Koska kevätmetsästykselle on olemassa muut tyydyttävä ratkaisu, on lupa lainvastainen. Allikanta on puolittunut vuosikymmen aikana ja sen poikastuotto on romahtanut. Allin suojelutilanne on epäsuotuisa, mikä niinkään estää poikkeusluvan myöntämisen.

Lupa rikkoo metsästyslakia ja sen nojalla annettuja säädöksiä ja lintudirektiivin 8 artiklaa, eikä kyseisessä tapauksessa ole mahdollista käyttää lintudirektiivin 9 artiklaa poikkeuksen perusteena. Valittaja on metsästyslaissa mainittu alueellinen yhteisö, jonka tarkoituksena on luonnonsuojelun edistäminen.

Tarkemmat perustelut

Metsästyslaista johdetulla säädöksillä on Uudellamaalla Porkkalan niemestä länteen sallittu 2500 allin kevätmetsästys Manner-Suomen eteläisillä rannikkoalueilla. Suomen riistakeskus jakaa kyseisen kiintiön mukaan hakemuksesta lupia.

Allin esiintyminen Uudenmaan rannikkoalueilla

Alli on Suomen rannikkoalueilla talvehtiva ja läpimuuttava vesilintu. Se kuuluu Suomen pesimälinnustoon, sillä Pohjois-Suomen tunturialueilla pesii pieni noin 1500-2000 parin allikanta. Suomessa pesivien allien kanta arvioidaan vakaaksi, mutta kannan kehitys tunnetaan huonosti.

Rannikkoalueilla tavattavat allit, joihin syys- ja kevätmetsästys kohdistuu, ovat valtaosin arktista Venäjällä pesivää kantaa. Lajia tavataan sekä syksyllä että keväällä kaikkialla Suomen rannikkoalueella. Se on runsain Suomenlahdella, mitä kautta kulkee arktisten allien muuttoreitti. Suomenlahtea pitkin muuttaa satojatuhansia alleja joka kevät ja syksy.

Alli on tyypillisesti esiintymisessään ulkomeren lintu. Valtaosa linnuista on kaukana rannoista, mutta pieniä määriä, muutaman tai muutaman kymmenen linnun ryhmiä, tavataan yleisesti myös rantojen tuntumassa.

Talvella allin runsaus riippuu rannikkoalueen jäätilanteesta. BirdLife Suomen ylläpitämän lintuharrastajien laajasti käyttämän Tiira-lintutietopalvelun (www.tiira.fi, 6,2 milj. havaintoa 15.3.2011) mukaan esimerkiksi paljon retkeilyyn Uudenmaan alueella on havaittu säännöllisesti jouluhelmikuussa tuhansien allien kerääntymiä.

Keväällä alli on Uudenmaan rannikkoalueella runsaslukuinen. Suurimmissa kerääntymissä tavataan yleisesti tuhansia lintuja aina maaliskuulta toukokuulle. Allin

päämuutto ajoittuu toukokuun puolivälin tienoille. Määrät vähenevät hyvin nopeasti päämuuton jälkeen ja kesä-elokuussa allia tavataan hyvin pieniä määriä.

Allin syysmuutto käynnistyy yleensä heikkona syyskuun loppupuoliskolla. Syyskuussa havaitaan yli 1000 allin kerääntymiä ja esiintyminen painottuu Suomenlahden itäosaan. Lokakuun ensimmäisellä kolmanneksella allimuutto on hyvässä käynnissä ja tuhansien allien paikalliskerääntymiä havaitaan kaikkialla Suomenlahdella. Allimuuton huippu on lokakuun toisella kolmanneksella. Lokakuussa allia on merialueilla runsaimmillaan. Se on myöhäisenä muuttajana lokakuun lopulla ulkosaariston selvästi runsain vesilintu ja esimerkiksi Hangon lintuasemalla syksyllä paikallisten allien lukumäärät ovat suurempia kuin keväällä. Laji on koko marraskuun ajan ulkomerialueilla runsas ja suurimmissa kerääntymissä havaitaan jopa kymmeniä tuhansia lintuja (www.tiira.fi).

Uudenmaan linnusto -kirjan (2010) sivujen 216-217 mukaan allin syysmuutto alkaa syyskuun loppupuolella ja huipentuu lokakuussa. Allia levähtävät myös Suomenlahden pohjoisosissa ja tuhansien tai jopa 10.000-20.000 yksilön paikalliskerääntymiä havaitaan joka syksy ulkomerellä. Allit viivyttelevät läntisellä Suomenlahdella runsaina aina loppusyksyyn saakka, ja yli 1.000 yksilön kerääntymät ovat vielä marraskuussa melko tavallisia. Samaisessa julkaisussa sivulla 475 on julkaistu suurimmat allimuutot ja paikalliskerääntymät. Suurimpana syysmuuttona mainittu 9.10.68 Kirkkonummi Michelskär 500.000, 27.10.83 Kirkkonummi Rönnskär 229.000 ja 11.10.89 Kirkkonummi Rönnskär 203.920 muuttajaa. Suurimmat syyspaikalliskerääntyminä on mainittu 16.11.08 Kirkkonummi Porkkala 30.000, 16.11.89 Hanko lintuasema 20.000 ja 29.10.04 Kirkkonummi Porkkala 20.000 paikallista levähtäjää, liite 8 Uudenmaan linnusto s 216-217 ja 475.

Suomen riistakeskus on hylännyt Helsingin rannikkopatteriston merilinnustajat ry:n poikkeuslupahakemuksen allin kevätmetsästykselle, koska päätöspäätösten mukaan syysmetsästys on muu tyydyttävä ratkaisu kevätpyynnille. Metsästäjien antamien tietojen perusteella allia esiintyy Hangon ja Raaseporin alueella syksyllä ja syysmetsästys on alueella muu tyydyttävä ratkaisu, liite 6 Suomen riistakeskuksen päätös 28.4.2011, nro 201100137.

Edellä esitetyn kanssa ovat täydellisessä ristiriidassa Suomen riistakeskuksen 29.4.2011 myöntämät luvat 201100136 ja 201100036, joilla Hangon alueelle on myönnetty poikkeusluvat allin kevätmetsästykselle. Kaikki edellä mainitut kolme lupaa koskee samaa Hangon vesialuetta ja on selvää, ettei samalla lupa-alueella voi olla sellaista tilannetta, että toisen hakijan mukaan allia ei voi metsästää syksyllä ja toisen mukaan voi, liite 7 Suomen riistakeskuksen luvat 29.4.2011, 201100136 ja 201100036.

Allin suojelutaso

Itämerellä talvehtiva allikanta on taantunut huomattavasti 1990-luvulta alkaen. Aineistot osoittavat allikannan puolittuneen reilussa vuosikymmenessä ja lajin

poikastuoton romahtaneen (Esim. Hario ym. 2009¹, Ellermaa 2010², Nilsson 2009³). Olemassa olevien aineistojen valossa Itämerellä talvehtiva ja Suomessa havaittava ja kevätmetsästyksen kohteena oleva allikanta on kiistatta huomattavasti taantunut ja taantumisen suuruuden vuoksi lajin kannankehitys täyttää IUCN:n uhanalaisarviointikriteerien mukaisesti vaarantuneen populaation kriteerit. Allin suojeleminen on näin ollen pidettävä epäsuotuisana.

Allin metsästäminen syksyllä

Allia esiintyy Suomessa runsaasti syysmetsästysaikaan 20.8.-31.12. Tämän vuoksi lajin metsästäminen syksyllä on vaihtoehto kevät- ja kesäaikaiselle metsästykselle. Allin metsästystä harjoitetaan yleisesti loppusyksyllä Suomenlahden merialueilla ja pyynti tuottaa myös saalista⁴. Vuonna 2009 allia oli Uudenmaan riistanhoitopiirissä toiseksi yleisin syysmetsästyksessä saaliiksi saatu vesilintulaji sinisorsan jälkeen (Metsästys 2009, taulukko 8). Koska laji on toiseksi runsain syysmetsästetty vesilintulaji kyseisellä alueella, on kiistatonta, ettei lajin kevätaikaiselle metsästämiselle ole lintudirektiivissä sallittuja perusteita.

Allin metsästyksen on mahdollista metsästysoikeudenhaltijan luvalla normaalilla tavalla, minkä lisäksi allin metsästäminen on sallittua yleisillä vesialueilla kaikille Suomen pysyvästi asuvalla, joilla on metsästyskortti (Metsästyslaki 7 §). Näin ollen mahdollisuus ja oikeus metsästää alleja syksyllä on hyvin laaja. Allia on alueella yleisesti runsas syksyllä ja kuka tahansa voi halutessaan harrastaa lajin metsästystä yleisillä vesialueilla.

Haluamme tuoda lisäksi esiin, että allin metsästäminen edes syksyllä ei välttämättä ole kannan nykytilanteessa lintudirektiivin 7 artiklan mukaista ”*Jäsenvaltioiden on varmistettava, että metsästyksen, tarvittaessa haukkametsästyksen mukaan lukien, harjoitettuna voimassa olevien kansallisten toimenpiteiden mukaisesti vastaa kyseisten lintulajien järkevän hyödyntämisen ja ekologisesti tasapainoisen sääntelyn periaatteita ja että tämä käytäntö näiden lajien ja etenkin muuttavien lajien kantojen osalta on sopuissa 2 artiklasta seuraavien toimenpiteiden kanssa.*”

Oikeudellinen arviointi

Kansallisessa metsästyslaissa ja nojalla annetuissa säädöksissä on lain mukaisilla perusteilla mahdollistettu allin kevätmetsästyksen poikkeusluvalla. Päätöksessä on kattavasti todettu sovellettu lainsäädäntö. Lähtökohtaisesti yhteisöoikeuslaki on voimaan saatettu kansallisella lainsäädännöllä.

Lintudirektiivin 7 artiklan mukaan

¹ Hario, M., Rintala, J. & Nordensvan, G. 2009: Allin aallonpohjat Itämerellä – taustalla öljyvahingot, populisyklit vai metsästyksen - Suomen riista 55:83-96.

² Ellermaa, M., Pettay, T. & Könönen, J. 2010: Sügigränne Pöösaspeal 2009. aastal. Hirundo 23: 21-46 (2010). http://www.eoy.ee/hirundo/sisukorrad/2010_1/Ellermaa_etal_23_1.pdf

³ Nilsson, L. 2009. Internationella sjöfågel – och gåsinventeringarna i Sverige. Årsrapport för 2008/2009. Department of Ecology, Lund University. 69 lk.

⁴ Metsästys 2009. http://www.rktl.fi/www/uploads/pdf/uudet%20julkaisut/tilastoja_6_10_www_metsastys.

”Tämän direktiivin liitteessä II lueteltujen lajien kantojen koon, maantieteellisen levinneisyyden ja lisääntymisnopeuden takia koko yhteisössä niitä voidaan metsästää kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että lajien metsästys ei vaaranna suojelutoimenpiteitä niiden levinneisyysalueella.”

ja

”Kun on kyse muuttavista lajeista, jäsenvaltioiden on huolehdittava erityisesti siitä, että metsästyslainsäädännön alaisia lajeja ei metsästetä niiden lisääntymiskauden aikana tai niiden palatessa pesimisalueilleen.”

Koska allin kevätaikaisessa metsästämisessä on kyse yksilöiden metsästämisestä niiden kevätmuuttoaikana, on käytäntö kyseisen direktiivin 7 artiklan vastaista. Allin kannankehitys on voimakkaasti laskeva eli kantojen suojelutilanne on epäsuotuisa. Suojelutilanteeltaan epäsuotuisassa tilassa olevien taantuvien lajien metsästystä kevätmuutto- ja lisääntymisaikana voidaan pitää törkeänä lintudirektiivin 7 artiklan rikkomisena.

Lintudirektiivin 9 artiklan mukaan

”1. Jäsenvaltiot voivat, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, poiketa 5–8 artiklasta seuraavin perustein:”

.....

”salliakseen tiukasti valvotuissa oloissa ja valikoivasti tiettyjen lintujen pienien määrien pyydystämisen, hallussa pitämisen tai muuten asiallisen hyötykäytön.”

Vaikka jäsenmaalla on 9 artiklan mukaan mahdollisuus poiketa artiklasta 7, ei artiklaa voi tässä tapauksessa soveltaa edes siinä tilanteessa, että lajien suojelutaso olisi suotuisa, koska keväällä metsästämiselle on muu tyydyttävä vaihtoehto eli metsästäminen syksyllä.

Näin ollen 9 artiklaa ei voida käyttää poikkeuksena, jonka perusteella riistakeskus voi myöntää valituksen alaisen luvan.

Lintudirektiivin 9 artiklan poikkeuskäytäntöä voidaan metsästysmielessä soveltaa ainoastaan elinvoimaisiin lintukantoihin. Lisääntymisaikaista metsästystä ei voida soveltaa allin kaltaisiin huomattavasti taantuviin lajeihin, vaikka muut edellytykset poikkeamiselle täyttyisivät.

EY-tuomioistuimen päätös C-344/03

Suomi on saanut EY-tuomioistuimessa kevätmetsästysasiassa tuomion C344/03⁵.

⁵

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=fi&jurcdj=jurcdj&numaff=344/03&nomusuel=&docnodecision=docnodecision&allcommjo=allcommjo&affint=affint&affclose=affclose&alldocrec=alldocrec&docor=docor&docav=docav&docsom=docsom&docinf=docinf&alldocnorec=alldocnorec&docnoor=docnoor&docppoag=docppoag&radtypeord=on&newform=newform&docj=docj&docop=docop&docnoj=docnoj&typeord=ALL&domaine=&mots=&resmax=100&Submit=Rechercher>

Kyseisessä tuomioistuimen käsittelyssä Suomelle jäi mahdollisuus allin kevätaikaiseen metsästykseseen, koska tuomioistuinkäsittelyssä käytetyllä aineistolla ei osoitettu, että allia esiintyisi kevätmetsästysalueella syysmetsästysaikana.

Tuomioistuinkäsittelyssä käytettiin aineistona Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen raporttia ”Kevätmetsästettävien merilintujen esiintyminen ja runsaus Suomen eteläisillä ja lounaisilla saaristoalueilla syksyllä 2000” (Tiainen ym 2001).

Kyseinen tutkimus ei antanut riittävää kuvaa allin esiintymisestä Uudenmaan merialueilla. Kyse oli yksivuotisesta tutkimuksesta, joka toteutettiin sellaisena syksynä, jona allia esiintyi poikkeuksellisen vähän ja allin päämuutto tapahtui poikkeuksellisen myöhään. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen raportissa ”Vesilinnustuksesta Suomen etelä- ja lounaisrannikolla sekä Ahvenanmaalla syksyllä 2000” (Ermala 2001) todetaan allista että ”Sen päämuutto tapahtui vasta marraskuun aikana. Tämä selvitys kuvaakin puutteellisimmin allin syksyistä saalista”.

Tiainen ym (2000) raportti perustuu laskentareitteihin, jotka eivät sijoittuneet ulkomeren matalikoille, missä allia on runsaimmillaan. Syksyllä allit ovat paljon keskittyneempiä kuin keväällä, jolloin lintuja on "joka puolella". Yksikään laskentareiteistä ei sattunut allin keskittymäalueille, joilla on jopa kymmeniätuhansia lintuja. On kiistatonta, etteivät käytetyt reitit anna kattavaa kuvaa allin syksyisestä esiintymisestä. Se, millä perusteilla seurantaan valitut reitit valittiin, ei ole tiedossa. On perusteltu syy epäillä, että reittien valinta on ollut osin tarkoituksenhakuista, koska hyvät allikohteet puuttuivat täysin.

Uudeltamaalta selvityksessä oli mukana 19 reittiä. Allin osalta todellisesta esiintymisestä poikkeavaa tulosta selittää edellä mainitun reittien sijoittumisen lisäksi se, että Uudenmaan reiteistä vain 26 % laskettiin viimeisellä laskentakerralla marraskuussa, joka vuonna 2000 oli allille paras aika (Ermala 2001).

Allin osalta katsomme, että nykyinen käytettävissä oleva aineisto osoittaa kiistatta, että allia on kevätmetsästysalueella yleisesti ulkosaariston runsain vesilintulaji syysmetsästyskauden loppupuolella ja sitä myös syysmetsästetään alueella yleisesti. Mikäli EY-tuomioistuimella olisi ollut käytössään nykyinen aineisto, olisi päätös ollut todennäköisesti toinen.

Kirjalliset todisteet

Liite 1. Hario, M, Rintala, J. & Nordensvan, G. 2009: Allin aallonpohjat Itämerellä – taustalla öljyvahingot, sopulisyklit vai metsästys - Suomen riista 55:83-96. Allin suojelustatus epätydyttävä.

Liite 2. Ellermaa, M., Pettay, T. & Könönen, J. 2010: Sügisränne Põõsaspeal 2009. aastal. Hirundo 23: 21-46 (2010).

[Http://www.eoy.ee/hirundo/sisukorrad/2010_1/Ellermaa_etal_23_1.pdf](http://www.eoy.ee/hirundo/sisukorrad/2010_1/Ellermaa_etal_23_1.pdf). Allin suojelustatus epätydyttävä

Liite 3. Nilsson, L. 2009. Internationella sjöfågel – och gåsinventeringarna i Sverige. Årsrapport för 2008/2009. Department of Ecology, Lund University.

Liite 4. Metsästys 2009. Suomen virallinen tilasto. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos.
http://www.rktl.fi/www/uploads/pdf/uudet%20julkaisut/tilastoja_6_10_www_metsastys.pdf . Syysmetsästys on muu tyydyttävä ratkaisu kevätmetsästykselle.

Liite 5. EY-tuomioistuimen tuomio asiassa C-344/03.

Liite 6. Suomen riistakeskuksen päätös 28.4.2011, nro 201100137. Allin esiintyy Hangon ja Raaseporin alueella syksyllä ja syysmetsästys on muu tyydyttävä ratkaisu kevätmetsästykselle.

Liite 7. Suomen riistakeskuksen luvat 29.4.2011, 201100136 ja 201100036. Ristiriitaiset tiedot allin syysesintymisestä.

Liite 8 Uudenmaan linnusto s 216-217 ja 475. Allin muutto ja syysesintymisen

Henkilötodistelu nimetään myöhemmin.

Helsingissä 30.5.2011

Aki Arkiomaa, OTK, Helsinki
Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry:n
valtuuttama asiamies

Liitteet